N

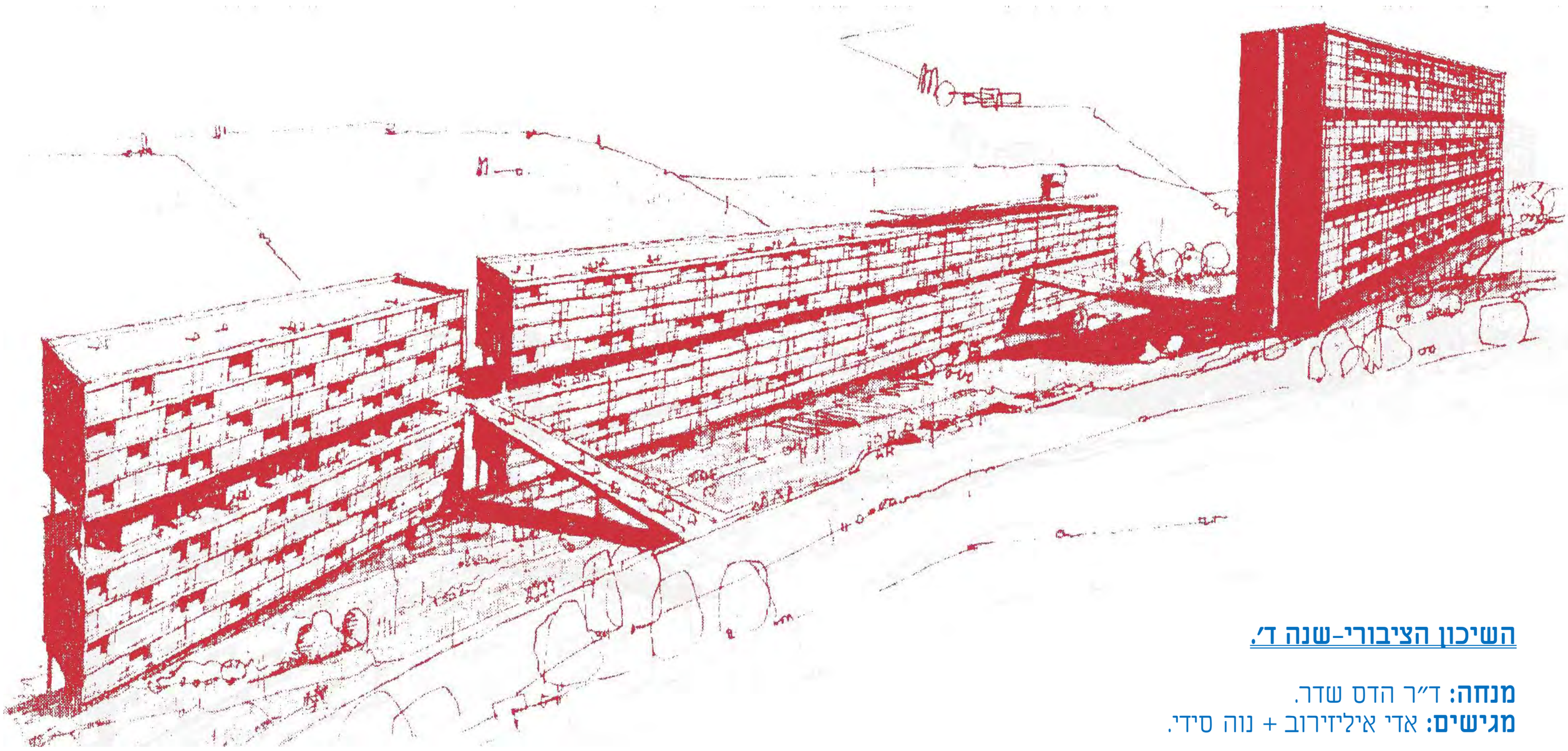

השיכון הציבורי-שנה ד'.

מנחה: ד"ר הדס שדר.
מגישים: אדי אילידירוב + נוה סידי.

בלוק N נתונים...

שם השכונה: שכונת רמת הדר–חיפה.

אדריכלים: אדריכל שלמה גלעד, אדריכל דן חבקין.

שנות תכנון והקמה: 1959.

כתובת: רחוב ליאון בלום 2–חיפה.

בלוק N

האתר...

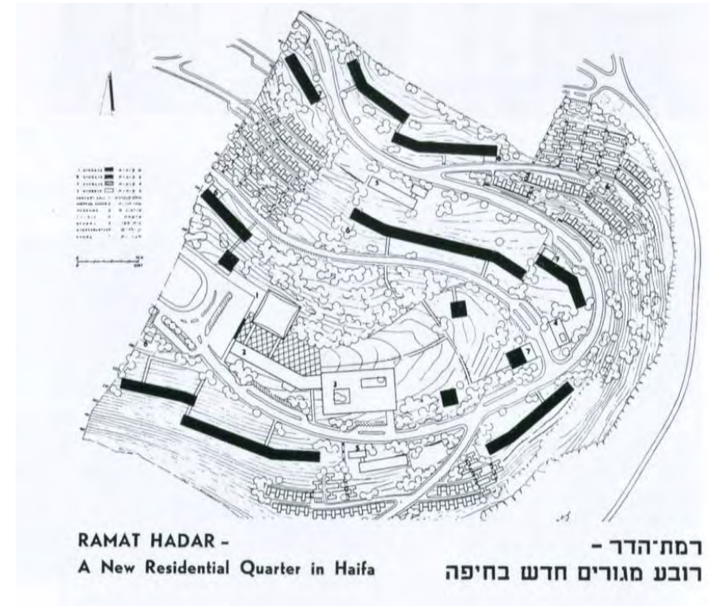
RAMAT HADAR -
A New Residential Quarter in Haifa
רמת־הדר -
רובע מגורים חדש בחיפה

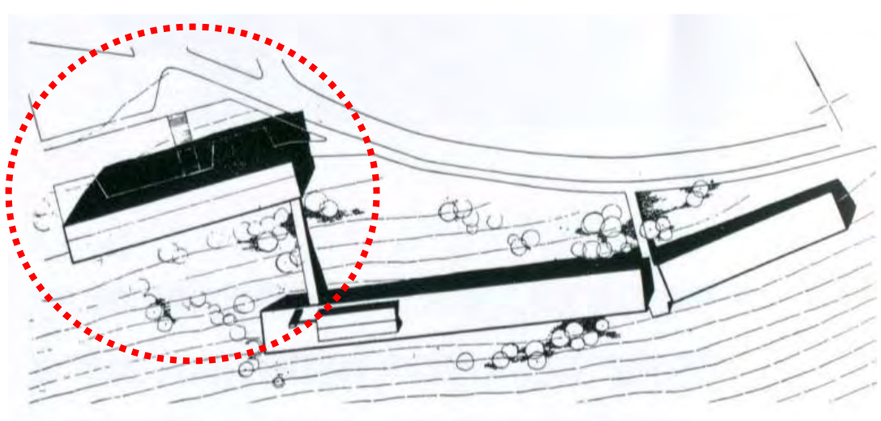

רמת הדר
ורדיה
שדרות וינגייט
שדרות קיש
ליאון בלום
גאולה
רמת הדר

בלוק N סביבה...

חזית אחורית - דרומית

בלוק S+T הסמוכים

מבט לשכונת ורדיה (דרום)

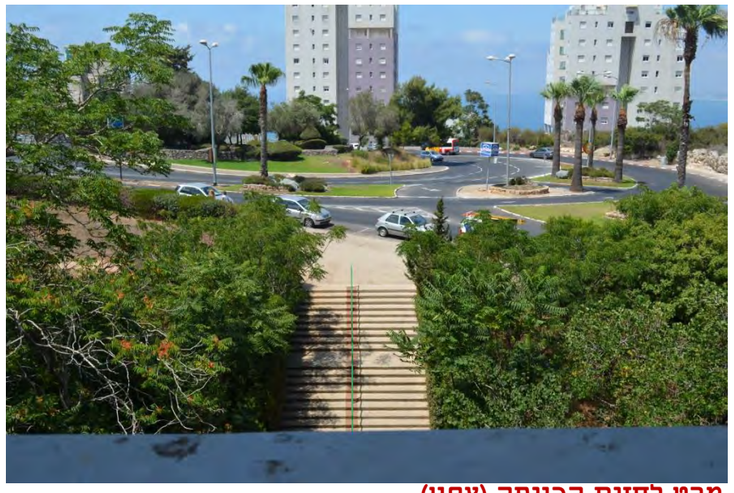

מבט לחזית הכניסה (צפון)

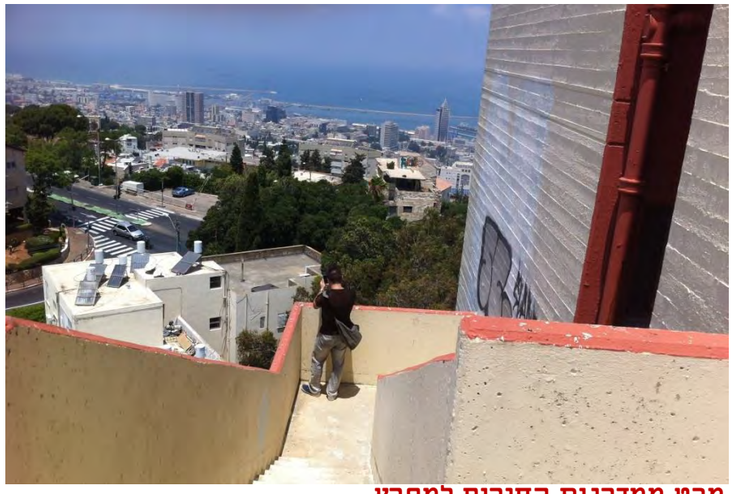

מבט ממדרגות החירום למפרץ

בלוק N סביבה...

מבט לגן המוזנח הצמוד למבנה

חנויות בקומת הקרקע של המבנה

רחבת הכניסה למבנה

המדרגות המובילות מקומת הרחוב לרחבת הכניסה

בלוק N סביבה...

בלוק N מסמכים...

גרם מדרגות ראשי >>

חזית צפונית >>

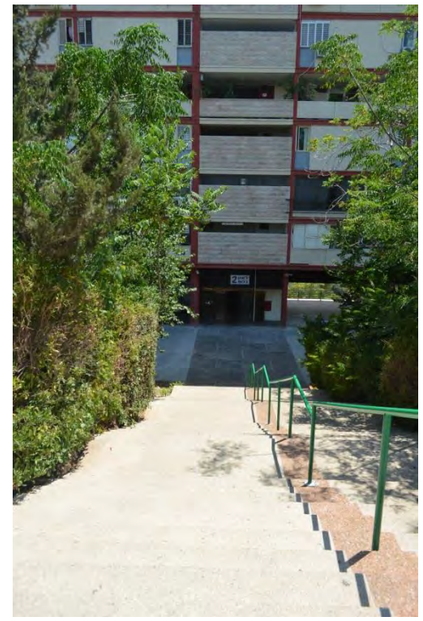

חזית דרומית >>

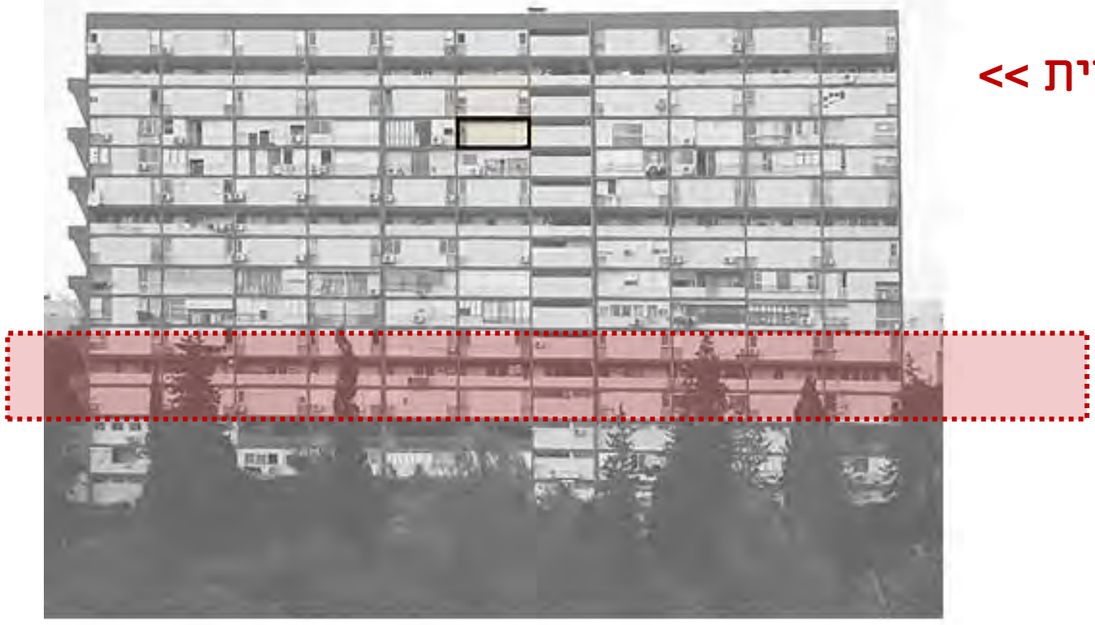

<< המעבר הציבורי >>

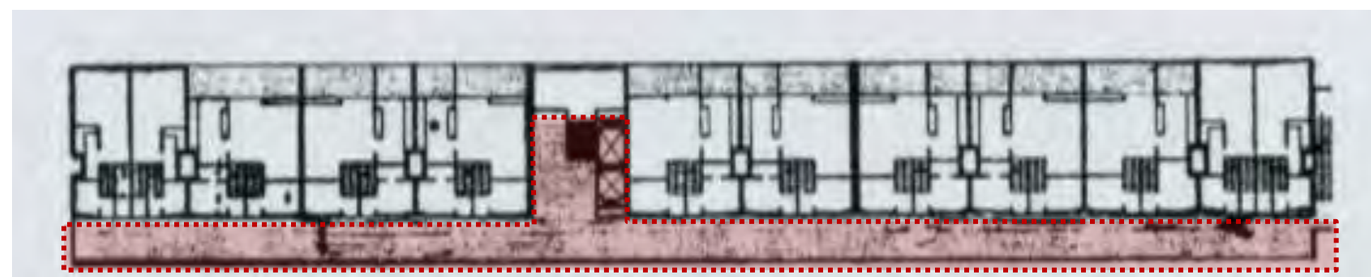

<< תכנית קומה טיפוסית

בלוק N מסמכים...

מעליות

חדר מדרגות

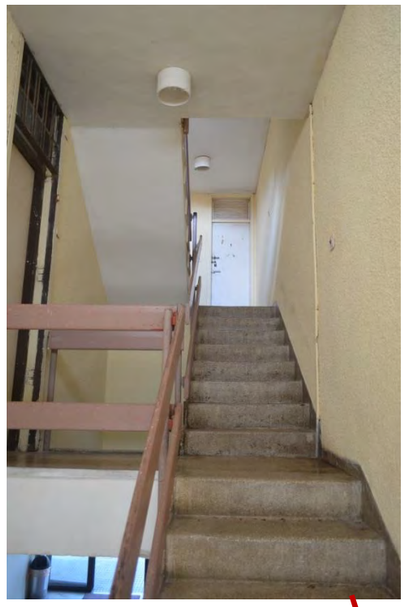

פיר אשפה

חדרי כביסה קומתיים

חדר מדרגות

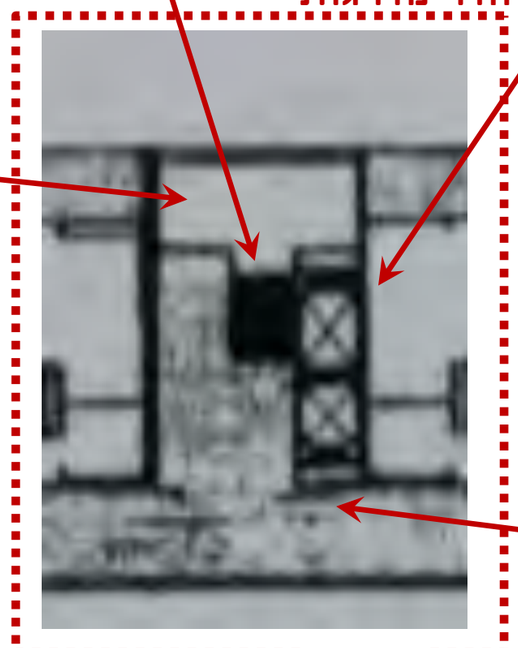

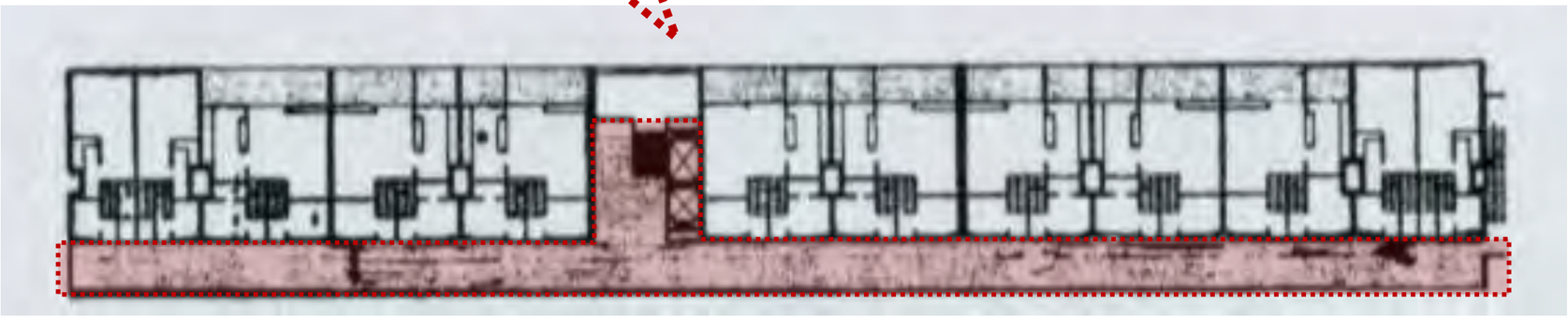

<< תכנית קומה טיפוסית

בלוק N מסמכים...

כניסה

מעבר מרכזי

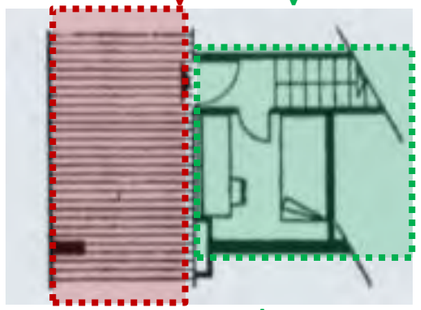

חדר שינה

<< מפלס 1

<< מפלס 2

<< מפלס 3

פיר אוורור

מרפסת + מטבח

חדר רחצה + שירותים

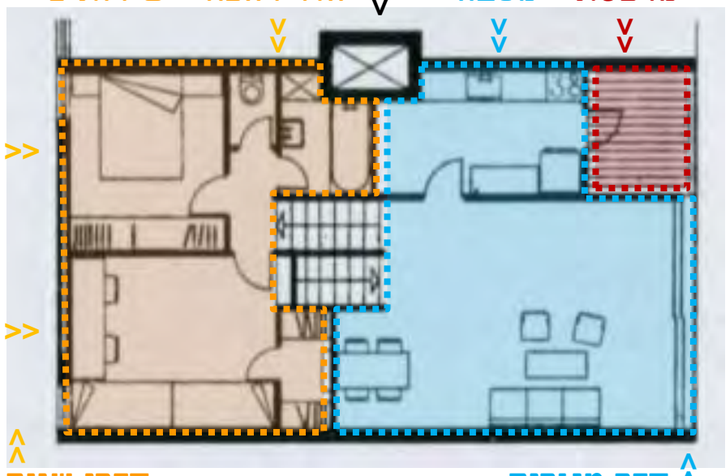

חדרי שינה

חדר מגורים

חדרי שינה + חדרים רטובים >>

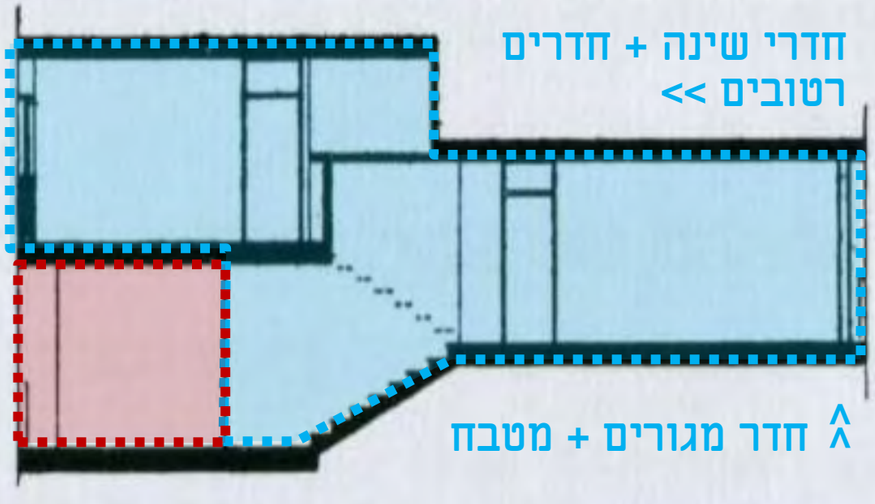

חדר מגורים + מטבח

<<< חתך דירה טיפוסית + מעבר מרכזי >>>

<< כניסה לדירה

<< מעבר מרכזי

חתך המבנה >>

מעבר מרכזי >>

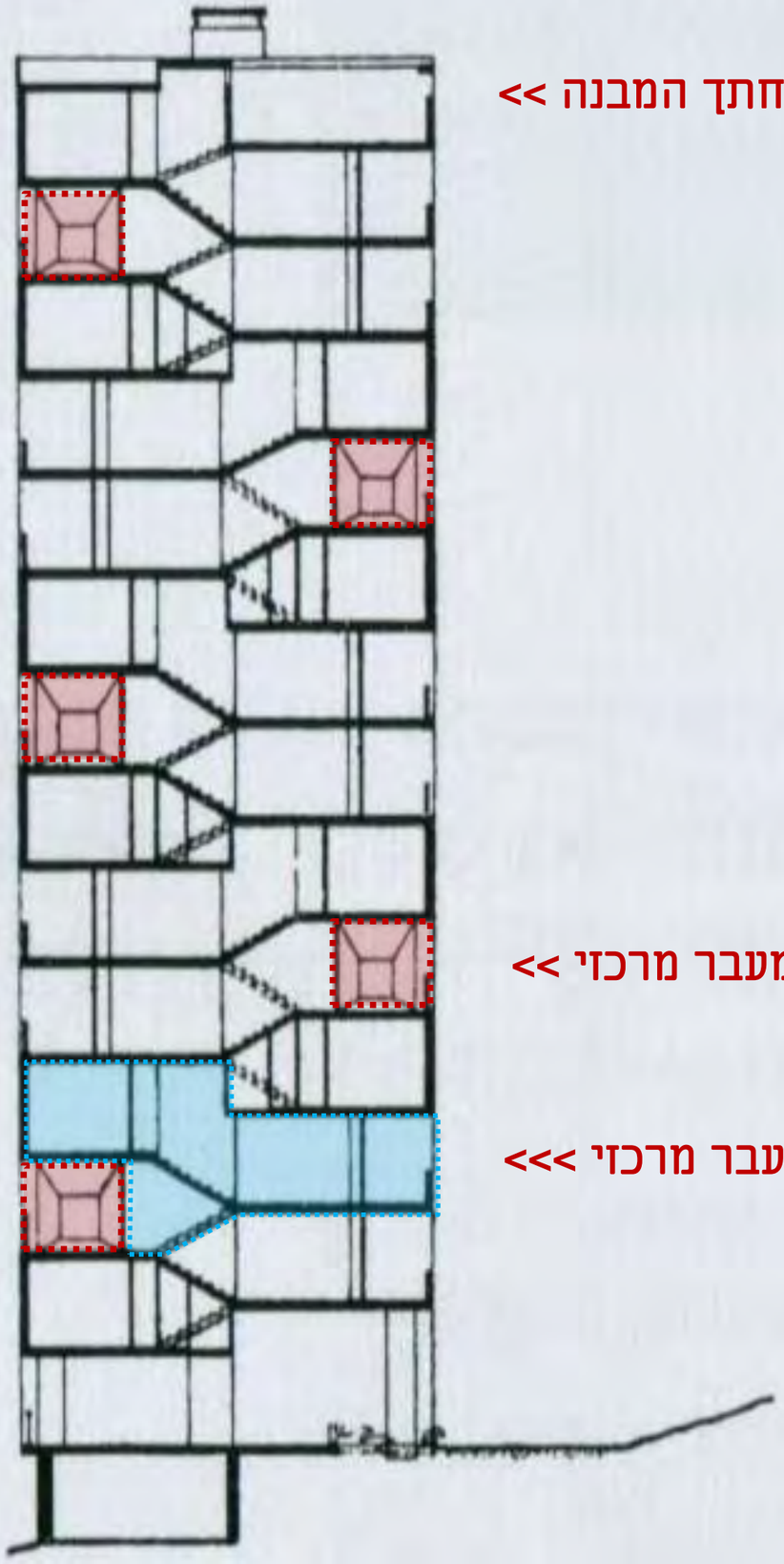

בלוק N פרטים ...

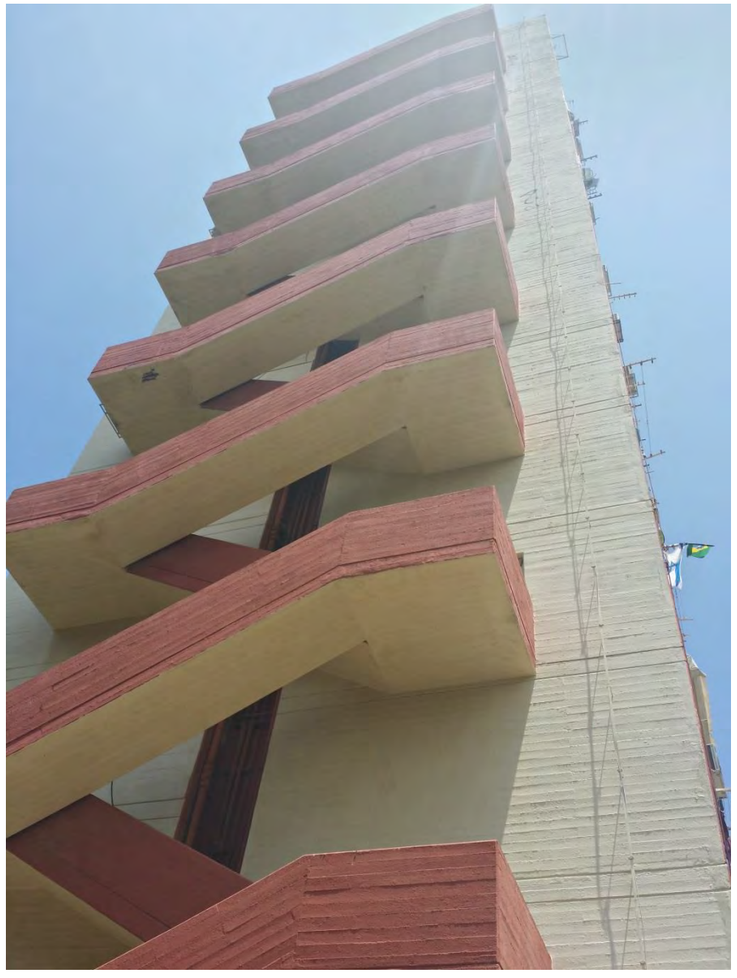

מדרגות חירום + פיר מערכות חשוף

אריחי בטון בפיתוח נוף מחוץ למבנה

עמוד בטון חשוף צבוע

בלוק N

פרטים ...

פרט מעקה בטון במעבר המרכזי

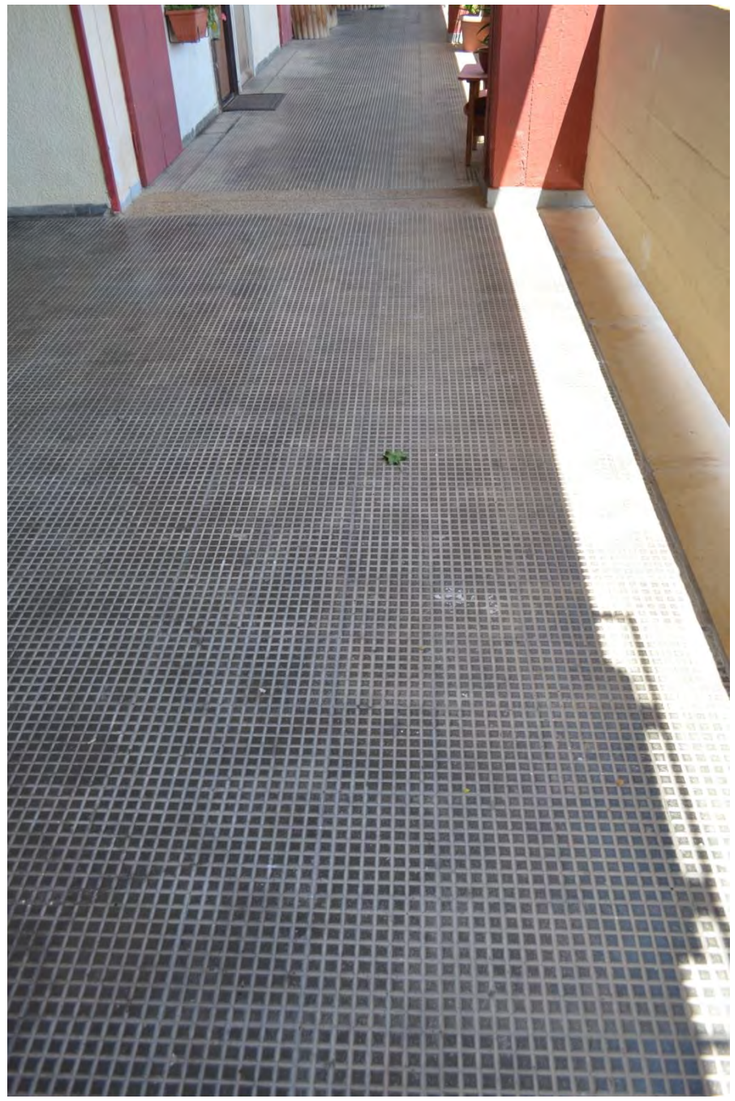

פרט ריצוף המחקה "רחוב" במעבר המרכזי

פרט ארון חשוף לכיבוי אש

פרט פתח אוורור למקלט שהופך לספסל – רחבת כניסה

מבט מבפנים ראיינו את דבורה, דיירת בבניין כ- 45 שנה ואחת מחברי וועד הבית. נפגשנו בכניסה לביתה באחד "הרחובות" של הבניין.

"בוקר טוב. אז אתה רואה? זה מה שאני רואה בכל בוקר, תרגיש איזה אוויר נהדר יש לנו פה. פעם לא היו הבניינים הגבוהים האלה מקדימה, היה לנו נוף פתוח. ניהלנו מאבק נגד הבניה, בשלב מסוים החליטו לא לבנות אבל לבסוף בנו. זה לא נורא רק קצת מסתיר. ממילא אני מעדיפה את הצד השני, את הוואדי."

"אז אני רואה שאת אוהבת לגדל עציצים. גם לשאר השכנים יש אדניות במעבר המרכזי? "

"כן, זאת "החצר" שלנו. כל פעם אני לוקחת מעציץ אחד ומעבירה לאחר כדי לגדל פה צמחים. טוב שיש ירוק בעיניים, למי שגר פה חשוב לטפח את הבניין, לדאוג לו, שיהיה לנו נעים לחיות פה."

"מי באמת גר פה בבניין? זוגות צעירים? עם ילדים? מבוגרים? "

"גרים פה הכל מהכל. יש פה 130 דירות בבניין, כולו בתפוסה מלאה, הדירות שבקצה הבניין הקטנות יותר והדירות בקומה התחתונה בעיקר בשכירות ועיקר הדירות הם בבעלות הדיירים. יש כאן אנשים שגרים פה כבר המון שנים. אף אחד לא רוצה לעזוב, זה מקום מאוד פופולארי. אתה יכול למצוא דירות שיש בהם בנים ממשיכים. ההורים נפטרו והילדים גרים בדירת ההורים, לא ממהרים למכור פה."

"ולמה את חושבת שזה ככה? "

"תראה, יש לך פה הכל, יש לך נוף מדהים משני עברי הדירה, מצד אחד את המפרץ ומצד שני את הוואדי. יש לך פה זרימת אוויר במהלך כל שעות היום והכל קרוב פה. יש לנו למטה מכולת, מספרה, בית כנסת, גינה. מה צריך יותר מזה? "

"לא צריך באמת כלום:) (נכנסים לדירה). אני רואה שהדלת הקדמית שלך פתוחה למסדרון והחלון של הסלון גם כן. יש פה באמת רוח טובה. אם אני מגיע ביום יום אני אמצא את הדלת שלכם פתוחה בדרך כלל? "

"כן, המון פעמים במהלך היום הדלת הקדמית פתוחה כדי להזרים אוויר לדירה."

המעבר המרכזי

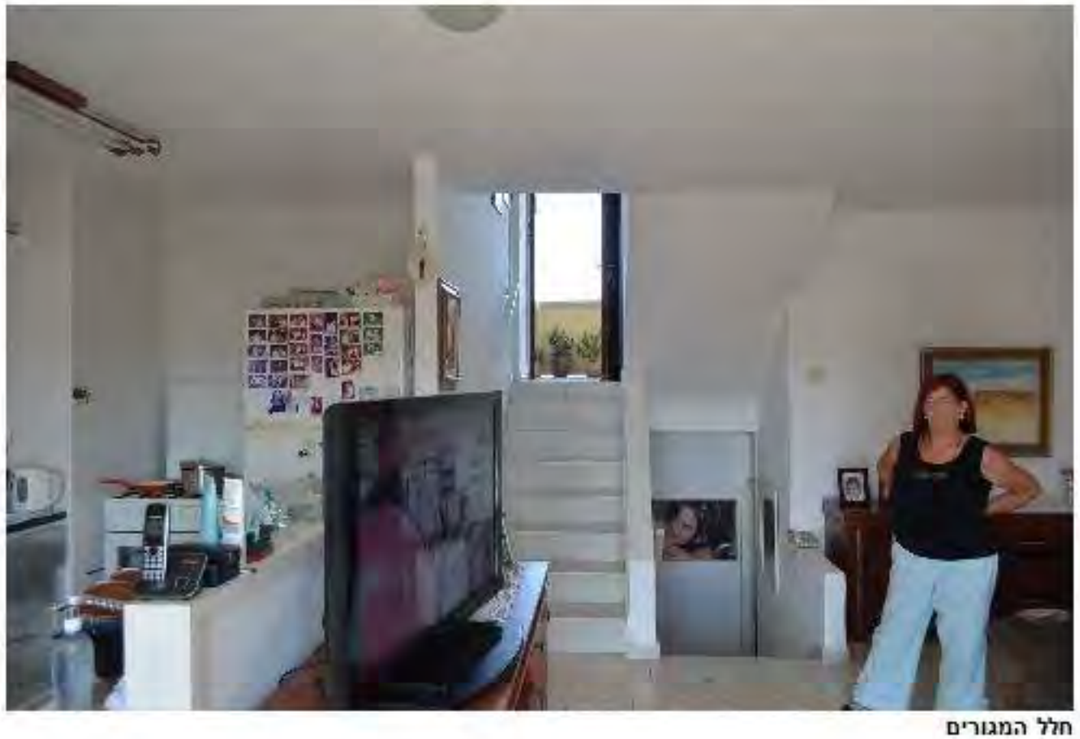

חלל המגורים

"ואין לכם בעיה עם פרטיות? כל מי שעובר פה רואה אתכם יושבים בבית."

"לא, יש פה יחסי שכנות טובים, רק מי שגר בדירות השכנות מגיע לפה ואלה אנשים שאנחנו מכירים."

"תמיד זה היה ככה? גם כשעברתם לפה בהתחלה? "

"תראה, בעבר הילדים היו גדלים בפרוזדור. הילדים היו משחקים עם החברים שלהם מחוץ לדלת ואנחנו היינו יושבים איתם ומקשקשים עם השכנים."

"אז אם הייתי מבקר פה פעם הייתי רואה כאן את כל הילדים משחקים בפרוזדור? "

"כן, זה היה אחד ממקומות המפגש של מי שגר פה. גם היום זה עדיין ככה אבל היום אנשים יותר בבית מאשר פעם."

"אז אם אני גר פה ויש לי ילדים, לאן אני אקח אותם אחר הצהריים לשחק? "

"אם תבוא אחר הצהריים תראה את הילדים משחקים בכדור ברחבה שלנו למטה."

"את מתכוונת לרחבת הכניסה של הבניין? "

"כן, זה מקום שילדים מאוד אוהבים לשחק בו, הורים לפעמים יורדים עם הילדים לשבת שם, גם מאוד נעים שם ויש רוח טובה. או שהם הולכים לטייל בגנים פה באזור ויש לנו גם חדר משחקים גדול במקלט למטה. אני אראה לך אחר כך."

"ומה לגבי הגן שנמצא ממש מחוץ למבנה? אני רואה שהוא לא כל כך בשימוש, זה תמיד היה חלק מהבניין? "

"כן, הגן הזה הוא של הבניין בטאבו. פעם הוא היה פעיל, אבל כיום אנחנו לא משתמשים בו. הוא מוזנח ויש באזור גנים מטופחים יותר. רצינו לתת אותו לעירייה כדי שתפתח אותו לגן מודרני, אבל זה לא הצליח, לא היה תקציב או משהו כזה."

רחבת הכניסה

הגן הנטוש בכניסה

"אוקי, בואי נחזור רגע להתחלה. אני מבין שאתם גרים כאן משנת 1969, כ-10 שנים אחרי שהבניין נבנה. למה בעצם קניתם כאן דירה? "

"בעיקר בגלל המיקום. המקום הזה הוא בין הדר לכרמל, יש פה הכל במרחק הליכה קצר. אם רוצים אז יורדים להדר ואם רוצים עולים לכרמל.
הבניין נבנה בסטנדרטים אמריקאים, מאוד יוצא דופן בשנים הללו. יש פה חדרי כביסה קומתיים ופירי זבל קומתיים שאתה לא צריך לרדת לזרוק למטה. לכל דירה יש גם מחסן בקומה התחתונה וכבר אז הוא משך אוכלוסייה מסוג מסוים."

"אז איך היית מסווגת את המצב הסוציו-אקונומי של הדיירים פה, בינוני? "

"הייתי אומרת בינוני פלוס."

"וזה היה המצב גם אז כשעברתם לכאן? "

"כן, כן גם אז הבניין משך אוכלוסייה חזקה יותר."

"ואיך היית מגדירה את הדיירים בבניין השכן? " (בניין ז+s)

"או, זה משהו אחר לגמרי. שם זאת אוכלוסייה קצת יותר חלשה."

"זה מפתיע מה שאת אומרת לי כי הבניינים האלה נבנו באותה תקופה כחלק מאותה תוכנית כללית לשכונה הזאת. מפתיעים ההבדלים בין שני הבניינים מבחינת סוג האוכלוסייה."

"כן זה באמת מוזר. עבדתי בגן ילדים שנמצא בבניין ליד. שוב, זה סיפור אחר לגמרי."

"כמה עולה פה דירה כמו שלכם? אם אפשר לשאול."

"עולה 1.2 מיליון שקל."

למעלה: שני הבלוקים מכיוון דרום. תמונות תחתונות: פנים הדירה

"אז הבניין שומר על ערכו במהלך השנים? "

"כן, כמו שאמרתי לך, הוא נבנה בסטנדרטים גבוהים מאוד לתקופה."

"טוב, אז תערכי לי סיור בדירה? "

"כן, אז פה מלמעלה נכנסים לדירה כמו שראית, ופה מימין יש חדר קטן (כיום מחסן ביתי) פה זה היה החדר של הבת שלי, יש לנו 3 ילדים בוגרים. כאן (הסלון והמטבח) זה חדר המגורים שלנו והמטבח. אתה יכול לראות איזה נוף יפה יש לנו פה."

"אני רואה שיש איזשהו שינוי קטן שעשיתם פה בדירה." (פותח ומראה תוכנית)

"כן, היה קיר שהפריד בין הסלון למטבח ובו היה פתח למטבח, כאן הייתה גם המרפסת של המטבח. שברנו את הקיר וביטלנו את המרפסת בכדי ליצור חדר אחד גדול. גם היו קירות שסגרו על המדרגות וזה יצר תחושת חנק, אז שברנו אותם ויצרנו יותר מעקות כדי לאפשר זרימת אוויר טובה יותר. זה גם הופך את החדר לפחות חנוק."

"ומה יש בקומה התחתונה? "

"פה יש שני חדרי שינה, שלנו וכרגע זה חדר אירוח, אבל בזמנו זה היה החדר של הילדים שלנו. ופה יש שירותים לחוד ומקלחת לחוד. הייתה לנו פה אמבטיה אבל הורדנו אותה ושמנו מקלחון. זה יותר נוח ככה. ופה מתחת למדרגות יש לנו חדרון כביסה קטן. בחדר השינה כמו שראית יש גם ארון קיר."

"ומה הם הפתחים העליונים שיש במקלחת והשירותים? "

"אה, אלה לאוורור. יש פה פיר אוורור לכל הקומות שמאוורר את חדרי האמבטיה והשירותים"

"אה כן, הנה אני רואה את זה בתוכנית, באמת לא הבנתי מה זה. יש לכם דירה יפיפייה והבניין מדהים. באמת רואים שאתם מטפחים אותו מתוך אהבה. נעשה סיור בבניין? "

"כן. (יוצאים החוצה) כמו שאתה רואה, לכל שתי דירות יש ארון תשתיות עם מדי מים, חשמל, גז ופה לייד המעלית יש את פיר הזבל. אתה משליך פה את האשפה והיא מגיע

מפלס הדרי שינה והדרים רטובים

מפלס מגורים

מפלס כניסה

לפחים הגדולים בקומה התחתונה. יש לנו עובד בבניין שאחראי על כל התחזוקה השוטפת. הוא מגיע כל בוקר ומחליף בין הפחים, מטפח את הצמחייה, שוטף את חדרי המדרגות וכו'."

"ואיפה חדרי הכביסה הקומתיים שהזכרת ממקודם? "

"הנה זה פה בחדר המדרגות. כאן יש מקומות למכונות כביסה ולתליה."

"אני רואה שלא משתמשים בהם."

"כן, בחורף לפעמים אנשים תולים כאן כביסה, אבל ככה, תולים בבית את הכביסה לרבע שעה והיא מתייבשת מהרוח. בדרך כלל מאכסנים פה דברים."

"גם כשקניתם פה לא השתמשו בחדרים האלה? "

"אף פעם לא היו פה מכונות כביסה, אולי פעם השתמשו יותר. לפעמים עושים כאן מפגשים הילדים שגרים כאן."

"נרד למקלט? "

"כן, פה זה המקלט של הבניין. קיבלנו עליו פרס מראש העיר. יש כאן משחקיה וצעצועים לילדים. המקלט פתוח בשעות קבועות ביום וילדים באים להכין פה שיעורים. יש כאן גם חדר כושר שבנינו כמו שאתה רואה. מול המקלט יש את תיבות הדואר של הדירות ובלובי יש לוח מודעות שאפשר להירשם למסיבות במקלט."

"תשמעי, זה ממש מרשים. מזכיר לי קצת קיבוץ. אם יש בבעלותי דירה בבניין ואני מעוניין למכור אותה למישהו, הקונה צריך לעבור וועדת קבלה? "

"בעבר מי שרצה למכור היה צריך להביא את הדייר לוועדת קבלה, ממש כמו בקיבוץ. עם השנים הפסקנו את זה אבל אין פה בעיות, כל מי שגר פה חייב לעמוד בתקנון הבניין. יש לנו גם עורך דין, גזבר ו-4 חברי וועד בית. מאוד מסודר פה."

"תודה רבה על הסיור, יש לכם בניין באמת מקסים ותמשיכו ליהנות ממנו :) "

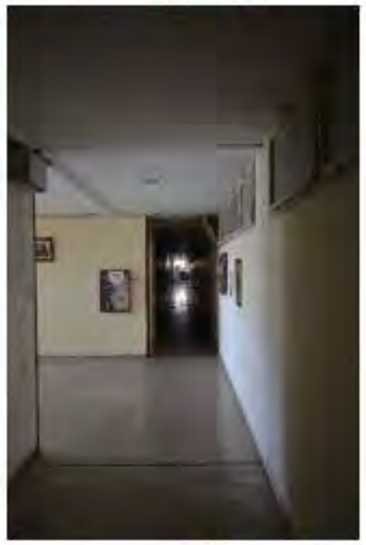

בלוק N תשובות ...

+ חוזקות וחולשות של השכונה.

חוזקות: נמצאת בין הדר לכרמל, מיקום מרכזי ונגיש לחלקים ראשיים בעיר.
ממוקמת בין 2 וואדיות. כתוצאה מכך יש מבטים מרהיבים לנוף ובריזה נעימה בכל שעות היום.
נגישות גבוהה לתחבורה ציבורית וחניה לאורך רוב שעות היום.
שכונה עם אוכלוסייה מעורבת מכל הקשת הסוציו אקונומית.
עירוב שימושים גבוהה, מסחר בבניני מגורים.

חולשות: מנותקת יחסית מבחינה עירונית, ממוקמת בלב כבישים ראשיים שהופכים אותה לאי מגורים.
כבישים ראשיים מבתרים אותה לחלקים. סביבה מסוכנת לילדים.
אין בשכונה התרחשות עירונית כלשהי. משמשת למעבר ולא לשהייה.
מורכבת מאיים של התרחשות עירונית\שכונתית. אין רצף עירוני.
טופוגרפיה קשה המקשה על התנהלות ברגל.

+ האם יש קשר בין הארכיטקטורה לבין יחסי השכנות?

העובדה כי הבניין מקיים בתוכו "רחובות" בחתך המבנה, יוצרת קשר פיזי בדמות מרחב קומתי המשותף לכלל הדירות בקומה.
השכנים עוברים מדי יום במעבר זה והוא יוצר הזדמנויות למפגש בין הדיירים. כמו כן במרחב זה מתקיימים חיים קהילתיים, בין אם של ילדי הבניין או של פנסיונרים הגרים במקום.

קיומם של שטחים משותפים רבים במבנה, יוצר תחושה של שותפות גורל, ולראיה לכך המבנה מטופל ומתוחזק ברמה גבוהה ביותר, ישנם דורות ממשיכים בבניין והוא מקום אטרקטיבי ביותר מבחינה נדלנית. בנוסף הדיירים הסבו את המקלט המשותף של הבניין למועדונית וחדר כושר לטובת הדיירים.
אנשים מאמינים מתפללים יחדיו בבית הכנסת הקיים בקומת הקרקע, ורבים מן הדיירים קונים בחנויות המצויות ברחבת הכניסה.
הבניין הוא למעשה שכונת מגורים שלימה על כל גווניה וצבעיה.

בלוק N תקדימים ...

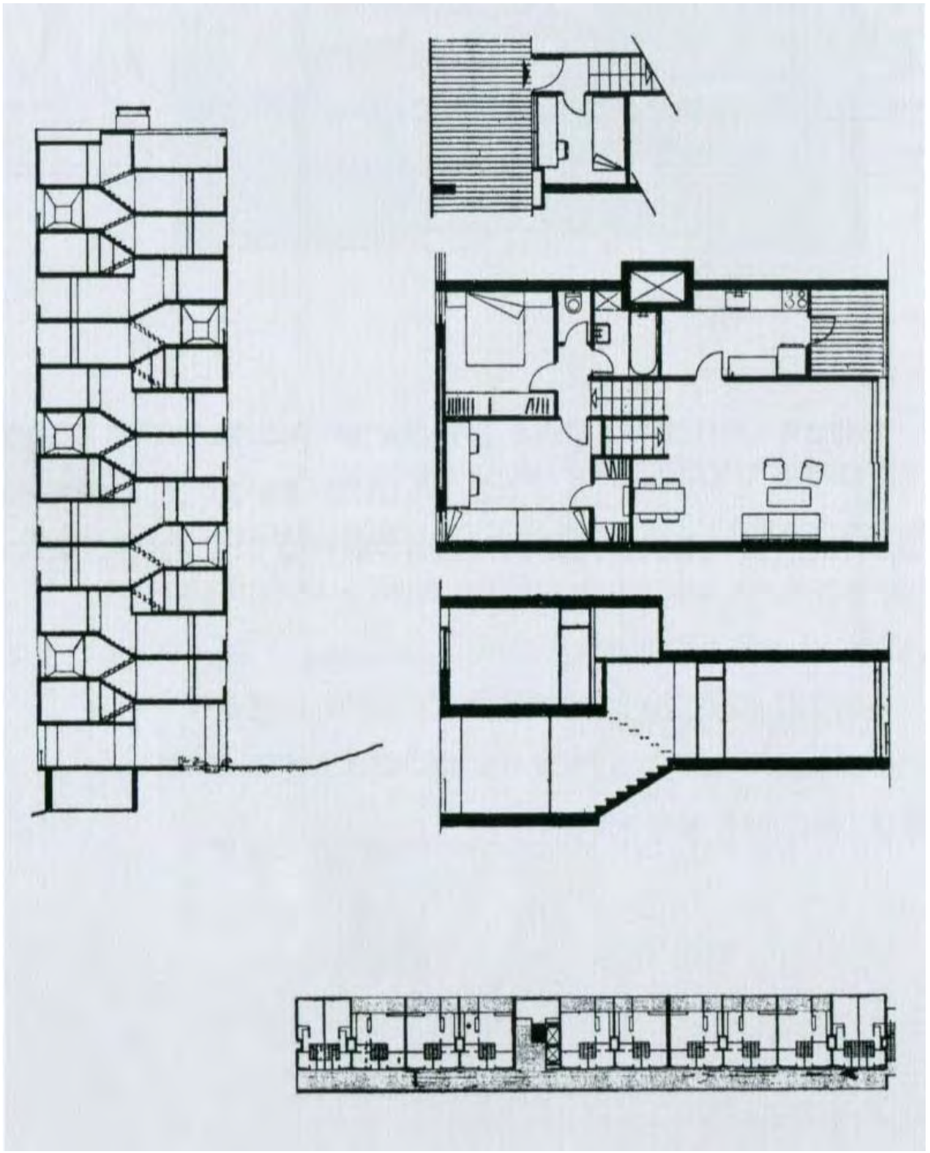

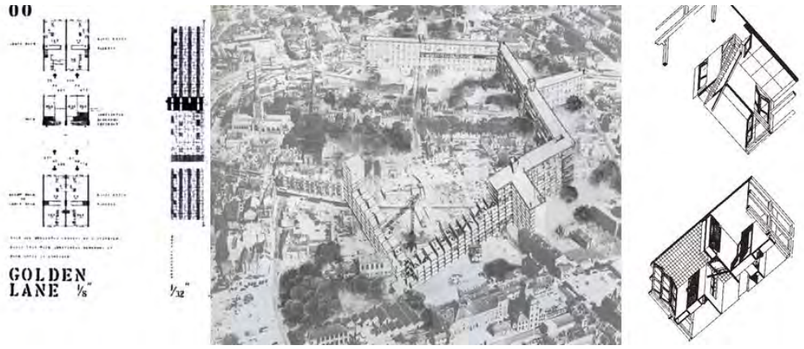

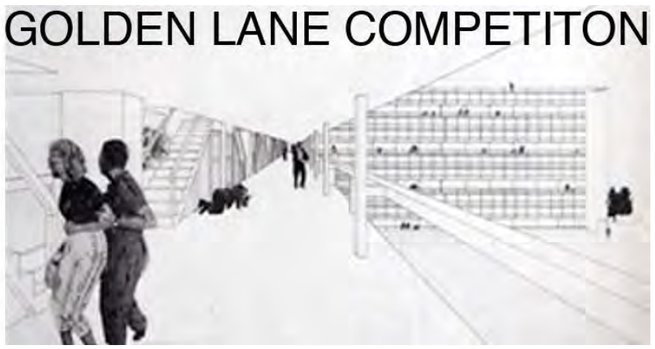

פרוייקט גולדן ליין – הסמית׳סונים – 1952

ההשראה לבלוק N הגיע מהצעתם של הסמית׳סונים לתחרות שיקום רובע בלונדון בשנות ה–50.
לבסוף הסמית׳סונים לא זכו בתחרות והצעתם לא בוצע, אך הייתה ועודנה חדשנית בפיתוח אזורים ציבוריים בבית דירות משותף.

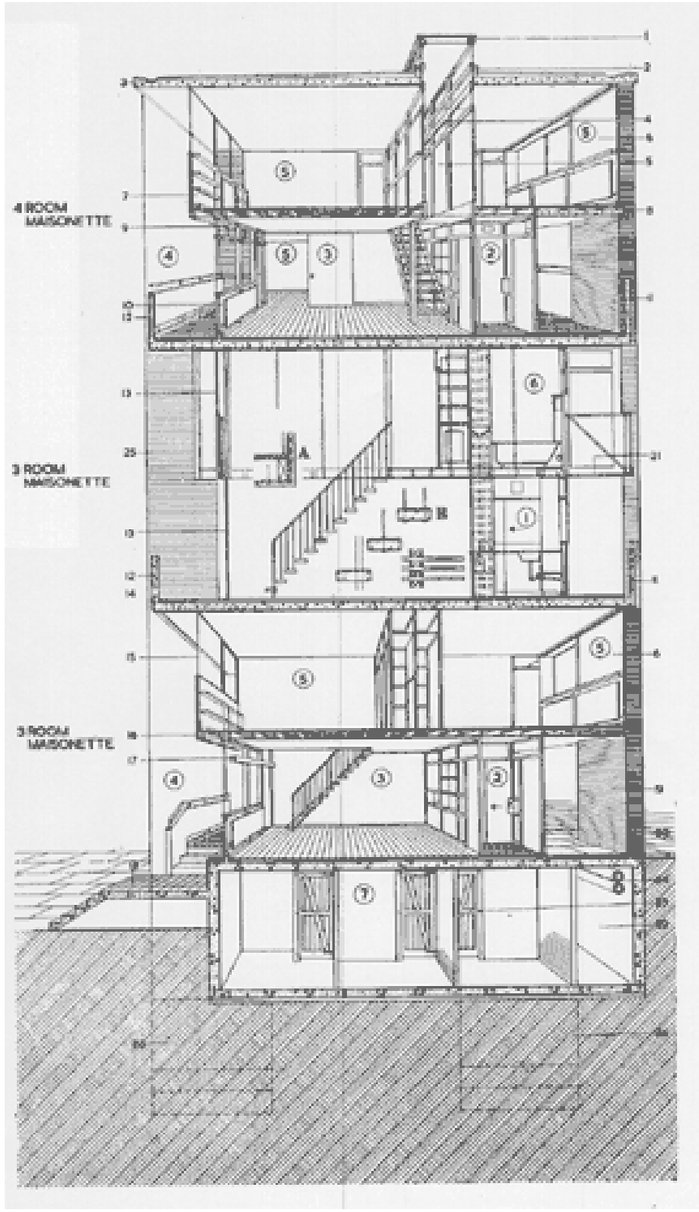

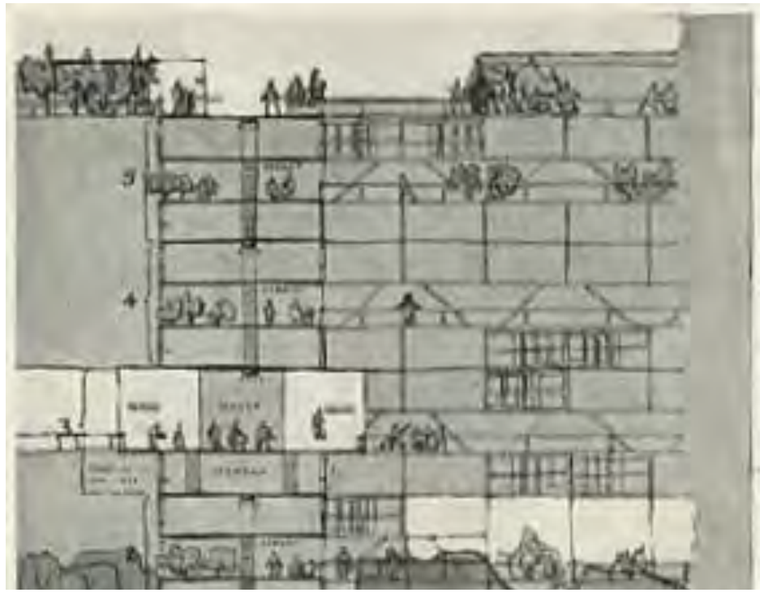

בלוק N מקורות ...

מגזין- הנדסה ואדריכלות, 1959 ד:193.

ראיון- גברת דבורה אלנקווה, נציגת וועד הבית.

תחקיר- אדי איליזירוב.
נוה סידי.

צילומים- אדי איליזירוב.
נוה סידי.
גוגל.

מפות- אתר מפה.